

AVIZ
**referitor la propunerea legislativă pentru modificarea
și completarea Legii cetățeniei române
nr.21/1991, republicată**

Analizând propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii cetățeniei române nr.21/1991, republicată, transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.B34 din 14.02.2008,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46(3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează negativ propunerea legislativă, pentru următoarele considerente:

1. Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare modificarea și completarea Legii cetățeniei române nr.21/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în sensul includerii printre persoanele cărora li se poate retrage cetățenia română și a persoanelor care nu cunosc sau refuză să învețe limba română.

Propunerea legislativă face parte din categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art.5 alin.(1) din Constituția României, republicată, iar în aplicarea art.75 alin.(1) din Constituția României, republicată, prima Cameră sesizată este Senatul.

2. Din punct de vedere al dreptului comunitar, propunerea legislativă, *nu prezintă conotații directe cu normele dreptului comunitar*, întrucât problematica *dobândirii* și, respectiv, a *pierderii* cetățeniei unui stat membru al UE, **ține de resortul exclusiv al autorităților naționale ale acestor state**. Așa după cum se menționează în cadrul prevederilor art. 17 ale **Tratatului instituind**

Comunitatea Europeană (TCE), versiunea consolidată, cu referire la conceptul de *cetățenie a UE*, consacrat prin **Tratatul de la Maastricht asupra Uniunii Europene**, „este cetățean al UE orice persoană ce are cetățenia unui stat membru ... cetățenia Uniunii completează cetățenia națională și nu o înlocuiește”.

Cu toate acestea, *indirect*, de o manieră generală, proiectul cade sub incidența unui ansamblu de reglementări juridice internaționale, integrate problematicii ***drepturilor și libertăților fundamentale ale omului***, statuate la nivelul **organizațiilor internaționale de profil**, cu vocație universală sau regională (*Organizația Națiunilor Unite, Consiliul Europei*), și care sunt asimilate **acquis-ului comunitar**, ca **fundament al statului democratic și de drept**.

Astfel, Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată sub egida ONU, stipulează în contextul art.15 că „orice individ are dreptul la o cetățenie” și că „nimeni nu poate fi lipsit în mod arbitrar de cetățenia sa și nici de dreptul de a-și schimba cetățenia”.

Pe aceleași coordonate ale dreptului internațional public în materie, se înscrie și Convenția europeană asupra cetățeniei, adoptată la nivelul Consiliului Europei, la data de 6.11.1997, la Strasbourg, instrument juridic european relevant, prin care, inclusiv România, urmare a semnării și ratificării acesteia, și-a asumat anumite obligații, bine definite, privind respectarea, în cadrul legislației sale naționale, a normelor europene în materie.

Astfel, este de menționat că, în conformitate cu dispozițiile art.3 din Convenția Europeană, ce consfințesc dreptul fiecărui stat de a stabili prin legislația sa care îi sunt resortisanții, se mai stabilește faptul ca respectiva legislație trebuie să fie acceptată de către celelalte state, atâta timp cât aceasta este în acord cu convențiile internaționale aplicabile, cu dreptul internațional cutumiar și cu principiile de drept, general recunoscute în materia cetățeniei.

Totodată, principiile ce guvernează această materie la scară continentală sunt enunțate în cadrul art. 4 din Convenție, stipulându-se în acest sens, în principal, următoarele reguli general-aplicabile: **fiecare individ are dreptul la o cetățenie; apatridia trebuie evitată; nimeni nu poate fi privat arbitrar de cetățenia sa.**

Mai mult, același instrument juridic european statuează asupra **principiului nediscriminării**, astfel că, dincolo de obligația statelor semnatare ale Convenției, în contextul stabilirii, la nivelul legislației naționale, a regulilor privitoare la cetățenie, **de a elimina orice formă**

de discriminare bazată pe sex, rasă, religie, culoare sau origine națională ori etnică, fiecare stat trebuie să se ghideze pe principiul nediscriminării între resortisanții săi, indiferent că aceștia sunt resortisanți prin naștere sau au dobândit cetățenia sa, ulterior.

În ceea ce privește problematica pierderii cetățeniei, dispozițiile art. 7 din Convenție stipulează că **un stat parte nu poate prevedea în dreptul său intern pierderea cetățeniei sale de plin drept sau la inițiativa sa, cu excepția următoarelor situații, limitativ enumerate: dobândirea voluntară a unei alte cetățenii; dobândirea cetățeniei statului-parte urmare unei conduite frauduloase ...; angajarea voluntară în cadrul unor forțe militare străine, prejudicierea gravă a intereselor esențiale ale statului-parte; absența oricărei legături între statul parte și un resortisant care își stabilește, în mod obișnuit, rezidența în străinătate.**

Conform prevederilor alin (3) al aceluiași art. 7 din Convenția europeană asupra cetățeniei, cu excepția situației de dobândire frauduloasă a cetățeniei unui stat, de o manieră generală, se **interzice statelor-părți să prevadă în dreptul lor intern pierderea cetățeniei, dacă persoana în cauză va deveni, printr-o astfel de măsură, apatrid.**

În considerarea exigențelor internaționale în materie, așa cum au fost reliefate mai sus, o propunere menită să sancționeze, prin retragerea cetățeniei, acele persoane care nu cunosc sau refuză să învețe limba română - limba oficială a statului, într-un termen dat, reprezintă o măsură excesivă, susceptibilă de a încălca atât normele juridice stabilite la nivelul organizațiilor internaționale, cât și dispozițiile constituționale în materie.

Astfel, o asemenea măsură, dincolo de faptul că **excede cadrului stabilit la nivel internațional, adăugând o nouă situație celor enumerate limitativ de prevederile art.7 alin.(1) din Convenția europeană asupra cetățeniei, încălcând deopotrivă dispozițiile alin.(3) al aceluiași articol ce interzic aplicarea unei astfel de măsuri dacă are drept consecință dobândirea, de către persoana sancționată, a statutului de apatrid, instituie totodată, o formă de discriminare între proprii resortisanți, bazată pe limbă, ceea ce poate fi asimilată, în esența sa, unei discriminări pe criterii de origine națională sau etnică - practică interzisă prin normele dreptului internațional public.**

3. Din punct de vedere al dreptului intern, prin propunerea de abrogare a prevederilor alin.(2) al art.24 din Legea cetățeniei

române nr.21/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, a normelor legale care reiterează dispozițiile constituționale ale art.5 alin(2), conform cărora „cetățenia română nu poate fi retrasă aceluia care a dobândit-o prin naștere”, se creează premisele unei stări de conflict între normele propuse și normele de natură constituțională în materie, dat fiind faptul că măsura pierderii cetățeniei, exclusiv pentru motive ce țin de necunoașterea sau pentru refuzul de a cunoaște limba română, ar putea viza orice cetățean român, indiferent de modalitatea de dobândire a cetățeniei, (inclusiv prin naștere), teză inacceptabilă în raport de normele Legii fundamentale.

Pe aceleași coordonate ale normelor constituționale, se mai poate reține că proiectul, în raport de incidența tratatelor internaționale privind drepturile omului asupra legislației naționale, **contravine deopotrivă și prevederilor art.20 alin.(1) din Constituția României, potrivit cărora „dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte”.**

În raport de considerentele menționate mai sus, propunerea legislativă contravine atât dispozițiilor art.5 alin.(2) și art.20 alin.(1) din Constituție, cât și cadrului juridic internațional în materie, stabilit prin instrumentele juridice internaționale, a căror problematică relevantă vizează respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, ceea ce în esență, echivalează implicit, cu încălcarea acquis-ului comunitar privitor la exigențele statului democratic și de drept, condiție a dobândirii și menținerii calității de stat membru al UE.

PREȘEDINTE

dr. Dragoș ILIESCU

București

Nr. 284/11.03.2008.